

PREPORUKA BROJ 156

O ZAŠTITI RADNIKA OD PROFESIONALNIH RIZIKA U RADNOJ SREDINI PROUZROKOVANIH ZAGAĐENJEM VAZDUHA, BUKOM I VIBRACIJAMA, 1977.

Generalna konferencija Međunarodne organizacije rada, sazvana u Ženevi od strane Administrativnog savjeta Međunarodnog biroa rada, sastavši se 01. juna 1977. na svom 63. zasjedanju;

Upoznata sa konvencijama i preporukama koje postoje i koje se odnose na ovu materiju, a posebno sa Preporukama o zaštiti zdravlja radnika, iz 1953.; sa Preporukom o službama medicine rada, 1959.; sa Konvencijom i Preporukom o zaštiti protiv radijacija, 1960.; sa Konvencijom i Preporukom o zaštiti mašina, 1963.; sa Konvencijom o materijalnim naknadama u slučaju povreda na radnom mjestu i profesionalnih bolesti, 1964.; sa Konvencijom i Preporukom o higijeni (trgovina i kancelarije), 1964.; sa Konvencijom i Preporukom o benzolu, 1971.; i sa Konvencijom i Preporukom o profesionalnom raku, 1974.;

Pošto je odlučila da prihvati razne prijedloge koji se odnose na radnu sredinu; atmosfersko zagađenje, buka i vibracije, koje čine četvrtu tačku dnevnog reda zasjedanja;

Pošto je odlučila da ovi prijedlozi budu formulisani u vidu preporuke koja će dopunjavati Konvenciju o radnoj sredini (zagađenje vazduha, buka i vibracije), iz 1977. usvojila je 17. juna 1977. sljedeću preporuku koja će nositi naslov Preporuka o radnoj sredini (zagađenje vazduha, buka i vibracije), iz 1977.

I. POLJE PRIMJENE

1.(1) Ukoliko je to moguće, odredbe Konvencije o radnoj sredini (zagađenje vazduha, buka i vibracije), iz 1977. i ove preporuke trebalo bi da se primjenjuju u svim sektorima privređivanja.

(2) Trebalo bi preduzeti mjere da se nezavisnim radnicima koji su sami sebi poslodavci, obezbijedi u radnim sredinama ista ona zaštita koja je predviđena Konvencijom o radnoj sredini (zagađenje vazduha, buka i vibracije), iz 1977., i ovom preporukom.

II. PREVENTIVNE I ZAŠTITNE MJERE

2.(1) Nadležna vlast bi trebalo da propiše prirodu, učestalost i ostale načine nadzora zagađenja vazduha, buke i vibracija na radnom mjestu, koji se vrši pod odgovornošću poslodavaca.

(2) Posebne kontrole u vezi ograničenja izlaganja, koja su nabrojana u članu 8. Konvencije o radnoj sredini (zagađenje vazduha, buka i vibracije), iz 1977., trebalo bi da se sprovedu na radnom mjestu, prilikom svakog puštanja u pogon mašina ili postrojenja ili kada se uvode novi postupci.

3. Poslodavac bi trebalo da preduzme obavezu da se stara o tome da se aparati koji se koriste za kontrolu nivoa zagađenja vazduha, buke i vibracija na radnom mjestu, redovno provjeravaju, održavaju i kalibriraju.

4. Radnici ili njihovi predstavnici i inspeksijske službe bi trebalo da imaju pristup i pravo provjere dokumentacije koja se odnosi na nadzor radne sredine, kao i na održavanje i kalibriranje aparata i opreme koji se koriste u ove svrhe.

5. Štetne materije po zdravlje ili opasne na druge načine, a koje bi mogle putem vazduha da se raznose u radnim sredinama trebalo bi, u onoj mjeri u kojoj je to moguće, da budu zamijenjene manje štetnim ili bezopasnim materijama.

6. Radnje koje izazivaju zagađenje vazduha ili prave buku ili izazivaju vibracije u radnim sredinama, kao što je to određeno u članu 3. Konvencije o radnoj sredini (zagađenje vazduha, buka i vibracije), iz 1977., trebalo bi, ukoliko je to moguće, da budu zamijenjene radnjama koje izazivaju manje ili uopće ne izazivaju zagađivanje vazduha, buku ili vibraciju.

7. Nadležna vlast bi trebalo da odredi materije čija proizvodnja, stavljanje u promet ili korištenje na radnim mjestima treba da budu zabranjeni ili podvrgnuti izričitom odobrenju s njene strane, kojim bi se zahtijevalo primjenjivanje određenih preventivnih ili zaštitnih mjera.

8.(1) U odgovarajućim slučajevima, nadležna vlast bi trebalo da odobri emisione norme mašina i postrojenja u vezi sa zagađivanjem vazduha, bukom i vibracijom.

(2) Ove norme bi prema datim slučajevima trebalo da budu zadovoljene:

a) načinom na koji su ove mašine i postrojenja projektovani;

b) ugrađivanjem uređaja;

c) tehničkim mjerama prilikom postavljanja.

(3) Obaveza da se ove norme zadovolje trebalo bi da bude stavljena u nadležnost proizvođača ili onog koji stavlja u promet mašine ili uređaje.

9. Proizvodnja, promet ili korištenje mašina i postrojenja koji u svjetlosti najnovijih tehničkih saznanja, ne bi mogli da odgovore zahtijevima paragrafa 9. treba, ako je to potrebno, da budu, odobreni od strane nadležne vlasti, uz zahtjev da se primjene ostale odgovarajuće mjere tehničke i administrativne zaštite.

10. Odredbe paragrafa 8. i 9. ni na koji način ne oslobađaju poslodavca obaveze da primjenjuje član 6. Konvencije o radnoj sredini (zagađenje vazduha, buka i vibracije), iz 1977.

11. Poslodavac bi trebalo da se stara o redovnom provjeravanju i održavanju mašina i postrojenja, u vezi sa emitovanjem štetnih materija, prašine, buke i vibracija.

12. Nadležna vlast bi trebalo, prema potrebi, da utvrdi postupak kontrole pojedinačne zaštitne opreme, a u cilju zaštite zdravlja radnika.

13. U smislu primjene člana 9. paragraf b), Konvencije o radnoj sredini (zagađenje vazduha, buka i vibracije), iz 1977., nadležna vlast bi trebalo, već prema slučaju, da podstiče ili da propisuje, konsultaciju sa organizacijama poslodavaca i radnika, smanjenje izlaganja štetnim dejstvima, i to putem primjenjivanja sistema ili odgovarajućih načina organizacije rada, uključujući smanjenje radnog vremena bez odbitaka od dohotka.

14. Prilikom propisivanja mjera za sprječavanje i ograničavanje zagađenja vazduha, buke i vibracija na radnom mjestu, nadležna vlast bi trebalo da vodi računa o zbirkama praktičnih uputstava ili o vodičima koje je nedavno izradio Međunarodni biro rada i o zaključcima sa sjednica stručnjaka koje bi Međunarodni biro rada mogao da sazove, kao i o informacijama drugih nadležnih organizacija.

15. Propisujući mjere za sprječavanje i ograničavanje zagađenosti vazduha, buke i vibracija na radnom mjestu, nadležne vlasti bi morale da vode računa o vezi koja postoji između zaštite radne sredine i zaštite čovjekove sredine uopće.

III. NADZOR NAD ZDRAVSTVENIM STANJEM RADNIKA

16. (1) Nadzor nad stanjem zdravlja, predviđen u članu 11. Konvencije o radnoj sredini (zagađenje vazduha, buka i vibracije), iz 1977., trebalo bi, u uslovima koje odredi nadležna vlast, da obuhvati sljedeće:

a) ljekarski pregled prije raspoređivanja na radno mjesto;

b) periodične preglede u odgovarajućim vremenskim intervalima;

c) preglede ili pretrage biološke ili druge prirode, neophodne za procjenjivanje stepena izloženosti radnika i za nadzor njegovog stanja zdravlja;

d) medicinske, biološke i ostale preglede ili pretrage po prestanku rada na dotičnom radnom mjestu, koje bi, u medicinski opravdanim slučajevima, radnici trebalo redovno da koriste tokom dužeg perioda.

(2) Nadležna vlast bi trebalo da zahtijeva da se rezultati ovih pregleda i pretraga saopštavaju radniku i njegovom ličnom ljekaru, ukoliko to radnik zahtijeva.

17. Nadzor predviđen u gornjem paragrafu 16. treba da se obavlja koliko god je to moguće, za vrijeme radnog vremena i besplatno, što se tiče radnika.

18. (1) Nadležna vlast bi trebalo da razradi sistem bilježenja medicinskih podataka koji se dobijaju u smislu primjene paragrafa 16. ove preporuke, i da utvrdi način na koji će se to obavljati. Trebalo bi obezbijediti da se ovi podaci čuvaju tokom određenog vremena kako bi mogli da se koriste za epidemiološka ili druga istraživanja, ali tako da lično identifikovanje mogu da obave samo nadležne vlasti.

(2) U onoj mjeri u kojoj to odredi nadležna vlast, registrovanje bi trebalo da obuhvati podatke koji se odnose na stepen izloženosti radnika zagađenju vazduha, buci i vibracijama na radnom mjestu.

19. Ukoliko se zadržavanje nekog radnika na radnom mjestu koje podrazumijeva izlaganje zagađenom vazduhu, buci ili vibracijama, ne preporučuje iz medicinskih razloga, potrebno bi bilo preduzeti sve moguće mjere, u saglasnosti sa domaćom praksom i uslovima, kako bi se radnik prebacio na neko drugo odgovarajuće mjesto ili mu se obezbijedio isti nivo primanja putem naknada socijalnog osiguranja ili na bilo koji drugi način.

20. Mjere koje se preduzimaju u cilju sprovođenja ove preporuke ne bi trebalo da pogađaju prava koja radnici imaju na osnovu zakonodavstva iz oblasti socijalnog osiguranja ili socijalne sigurnosti.

IV. OBRAZOVANJE, INFORMISANJE I ISTRAŽIVANJE

21. (1) Nadležna vlast bi trebalo da preduzima mjere u cilju poboljšanja stručnog obrazovanja i informisanja svih zainteresovanih lica u oblasti sprječavanja i ograničavanja postojećih i mogućih profesionalnih rizika usljed zagađenja vazduha, buke ili vibracija na radnom mjestu, kao i u oblasti zaštite protiv ovih rizika.

(2) Predstavnici radnika u preduzeću bi trebalo da budu obaviješteni i prethodno konsultovani od strane poslodavca u vezi sa planovima, mjerama i obukama koje bi mogle štetno da se odraze na zdravlje radnika usljed zagađenja vazduha, buke i vibracija na radnom mjestu.

(3) Prije raspoređivanja na radno mjesto na kome bi mogli da budu izloženi rizicima zagađenja vazduha, buke ili vibracijama, radnici bi trebalo da budu obaviješteni od strane poslodavaca o rizicima, mjerama bezbjednosti i zaštite zdravlja, kao i o mogućnostima korištenja medicinskih usluga.

22. (1) Nadležna vlast uz tješnju saradnju sa organizacijama poslodavaca i radnika trebalo bi da podstiče, potpomaže i poboljšava istraživački rad u oblasti sprječavanja i ograničavanja rizika usljed zagađenja vazduha, buke i vibracija u radnim sredinama, uz učešće, ako se za to ukaže potreba, međunarodnih i nacionalnih organizacija.

(2) Sve zainteresovane strane bi trebalo da budu obaviještene o ciljevima i rezultatima istraživanja.

23. Organizacije poslodavaca i radnika bi trebalo da preduzimaju konkretne mjere za sprovođenje programa obavještavanja i stručnog obrazovanja u oblasti sprječavanja i ograničavanja postojećih i mogućih profesionalnih rizika usljed zagađenja vazduha, buke i vibracija u radnim sredinama, kao i u oblasti zaštite od ovih rizika.

24. Predstavnici radnika u preduzećima bi trebalo bez gubitka plate da uživaju određene olakšice i da raspoložu određenim vremenom, kako bi mogli da igraju aktivnu ulogu u oblasti sprječavanja i ograničavanja profesionalnih rizika usljed zagađenja vazduha, buke i vibracija na radnom mjestu, kao i u oblasti zaštite protiv ovih rizika. Zbog toga bi trebalo da imaju prava da zatraže pomoć stručnjaka po svom izboru.

25. Trebalo bi preduzeti potrebne mjere u vezi sa materijama koje se koriste na radnom mjestu, a koje bi mogle da budu štetne po zdravlje ili opasne na neki drugi način, kako bi se obezbijedila odgovarajuća obavještenja:

- a) o rezultatima svih proba koje se tiču ovih materija;
- b) o uslovima koje treba ispuniti kako ove materije, ako se pravilno koriste, ne bi bile opasne po zdravlje radnika.

V. MJERE PRIMJENE

26. Svaka zemlja članica bi trebalo:

a) da preduzme, putem zakonodavstva ili bilo kojom drugom metodom koja je u saglasnosti sa domaćom praksom ili uslovima, neophodne mjere, uključujući i odgovarajuće sankcije kako bi se obezbijedilo sprovođenje odredaba ove preporuke;

b) da stavi u nadležnost odgovarajućih inspeksijskih službi vršenje kontrole nad primjenjivanjem odredaba ove preporuke, ili da provjerava obezbjeđivanje odgovarajuće inspekcije;

c) da se trudi da djeluje u tom pravcu onoliko brzo koliko joj to dozvoljavaju nacionalni uslovi.

27. U sprovođenju odredaba ove preporuke, nadležna vlast bi trebalo da se savjetuje sa najreprezentativnijim zainteresovanim organizacijama poslodavaca i radnika, i prema potrebi, sa organizacijama proizvođača, nabavljača i uvoznika.

28. (1) Odredbe ove preporuke, koje se odnose na projektovanja, izradu i promet mašina i opreme odobrenih standarda, trebalo bi da se smjesta primjene na novoprodukovane mašine i opremu.

(2) Što je prije moguće, nadležna vlast bi trebalo da odredi odgovarajuće rokove, vodeći pri tome računa o prirodi mašina ili opreme, za promjenu postojećih mašina i opreme.